

Gast: Bruno Colmant

Het gebeurt niet alle dagen dat een lid van de Raad van het IAB CEO wordt van Euronext België. Voor ons een goede reden voor een onderhoudend gesprek met Bruno Colmant over de toekomst van het beroep en de laatste ontwikkelingen op het gebied van de boekhoudkundige verplichtingen.

Op onze vraag naar de toekomst van het boekhoudkundig beroep aarzelt Bruno Colmant geen ogenblik. Voor hem is het duidelijk, de toekomst van het beroep ziet er rooskleurig uit: “Volgens mij is het beroep gestabiliseerd en is de markt behoorlijk verdeeld onder boekhouders, accountants en bedrijfsrevisoren”. Weliswaar moet er nog één zaak worden uitgedacht, vindt Bruno Colmant. En wel de samenvoeging tussen het BIBF en het IAB, maar hij waarschuwt dat “dergelijke samenvoeging pas zin zal hebben als er uitgebreide wettelijke privileges komen. Met andere woorden, de fusie tussen de twee instituten zal niet veel zin hebben, als ze niet met een meerwaarde gepaard gaat”. En op onze vraag welke vorm dergelijke meerwaarde zou kunnen aannemen, vervolgt Bruno Colmant: “Ik denk dat, gelet op de Europese ontwikkeling, volgens dewelke steeds minder ondernemingen onder de wettelijke verplichting tot certificatie van de rekeningen vallen, de handtekening – of de bevoegdheid tot goedkeuring door de accountants, als u wilt – steeds belangrijker zal worden en er steeds meer vraag naar zal zijn”.

In verband met de toelating die aan sommige leden van het IAB wordt verleend om onafhankelijk bestuurder te worden – als het maar geen cliëntonderneming betreft en mits het voorafgaand akkoord van de Raad van het IAB – toont Bruno Colmant zich een fervent voorstander van deze nieuwe opdracht: “Om een goede onafhankelijke bestuurder

te zijn, moet je niet alleen blijk geven van onafhankelijkheid, maar vooral van een goed analyse- en synthesevermogen, onder meer op het gebied van cijfers. En ik denk dat de accountant en de belastingconsulent het best uitgerust zijn om deze opdracht te vervullen”.

Europa vereenvoudigt

Een ander onderwerp dat met Bruno Colmant werd besproken: de Eurocraten van de Berlaymont willen de criteria voor de neerlegging van de jaarrekeningen herzien. En dat in het kader van een vereenvoudiging van de administratieve taken van de ondernemingen. Vraag: betekent dit een nieuwe bres in de muur van gestrengheid die bij ons de laatste 30 jaar werd onderhouden? Bruno Colmant: “Ik heb er zelfs een artikel over geschreven, maar ik moet vaststellen dat de zaak in België maar weinig weerklank heeft gevonden. Ze is nochtans belangrijk en zelfs van cruciaal belang voor de cijferberoepen (boekhouders, accountants, fiscalisten en revisoren), want hun actieterrein zou erdoor kunnen worden veranderd.

En de CEO van Euronext vervolgt: “De Commissie stelt niets anders voor dan de afschaffing van de openbaarmaking van de rekeningen en de verlichting van de boekhoudkundige formaliteiten voor de ondernemingen die, in de ogen van de Commissie, als micro-ondernemingen worden beschouwd. Deze

worden gedefinieerd als ondernemingen die minder dan 10 personeelsleden tewerkstellen, en een balanstotaal en een omzet hebben die respectievelijk minder bedraagt dan 500 000 EUR en 1 000 000 EUR. De Commissie preciseert niet of deze criteria samen vervuld moeten zijn. De Commissie plant nog andere maatregelen, met name de vrijstelling van openbaarmaking van de rekeningen en vereenvoudigingen op het stuk van de consolidatie, uitgestelde belastingen, enz.”.

Volgens Bruno Colmant zou het merendeel van de Belgische ondernemingen waarschijnlijk worden beoogd. Ter illustratie: meer dan 110 000 kapitaalvennootschappen (nv's en cva's) leggen hun rekeningen neer bij de Balanscentrale. Bijna 90 000 daarvan leggen rekeningen neer volgens het verkorte schema en 41 % ervan stellen minder dan 5 werknemers tewerk.

Dat zijn de cijfers, maar achter deze cijfers schuilt een meer diepgaande tendens: “De Commissie heeft het Amerikaans boekhoudkundig model aangenomen. Dat wordt gekenmerkt door zeer strenge boekhoudkundige verplichtingen voor de beursgenoteerde ondernemingen, met name die welke een beroep doen op het openbaar spaarwezen. Maar voor de andere ondernemingen zijn het de “krachten van de markt”, met name de kredietinstellingen, de leveranciers, enz. die de aard van de boekhoudkundige informatie bepalen. Het is trouwens deze tendens die ertoe heeft geleid dat een toepassing van de Angelsaksische IAS/IFRS-boekhoudnormen op de niet-genoteerde ondernemingen werd afgevoerd”.

Stijging van de kredietkosten

Op het eerste gezicht is de Europese tendens voordelig, aangezien de administratieve verplichtingen van de niet-genoteerde Belgische ondernemingen zouden worden verlicht. Nochtans ligt de zaak helemaal niet zo eenvoudig, stelt Bruno Colmant: “Als de plannen van de Europese Commissie in richtlijnen worden gegoten, en deze op hun beurt in België worden omgezet, zou dat tot de ondergang

van het boekhoudkundig beroep kunnen leiden. En ook de Balanscentrale, waarvan wereldwijd wordt erkend dat ze uitstekend werk levert, zou aan belang inboeten. Een ander gevolg ervan zal een prijsstijging van de kapitaal- en kredietkosten zijn, omdat de kredietinstellingen over boekhoudkundige informatie van mindere kwaliteit zullen beschikken”.

Hij voegt er nog aan toe: “Weliswaar kon nooit door middel van een studie worden aangetoond dat de kostprijs van het krediet in België verband houdt met de kwaliteit van de rekeningen. Maar zoiets wordt aangevoeld: de bankinstellingen ontwikkelen scoringsystemen (of classificaties) om het kredietrisico te bepalen. Om deze scoring op te stellen, maken de banken voornamelijk gebruik van boekhoudkundige ratio's. Bij het teloorgaan van een betrouwbare boekhouding zullen de banken zich gedwongen voelen om aan de kredieten een hogere risicograad toe te kennen, met als vanzelfsprekend gevolg een verhoging van de rentevoeten. Overigens zal deze verhoging er vanzelf komen door de verplichtingen waaraan de banken zijn onderworpen, zoals de Bazel II-normen.

En ten slotte zou er uit de inkrimping van de boekhoudkundige verplichtingen nog een ander gevolg kunnen voortvloeien, namelijk de privatisering van het meten van de solvabiliteit van de ondernemingen. Als het niet meer mogelijk is om de gegevens van de balanscentrale te raadplegen, zal immers de beoordeling van de financiële risico's van de ondernemingen worden overgenomen door privébedrijven die hun deskundigheid te gelde zullen maken. Vanuit een ander oogpunt bekeken zal het opheffen van de boekhoudkundige verplichtingen de boekhouding stelselmatig aan de openbare sector onttrekken om haar in de richting van de privésector te loodsen. We kunnen ons zelfs een gevaarlijke situatie indenken waarin alleen de ondernemingen die zich op een gezonde financiële situatie kunnen laten voorstaan het initiatief nemen om hun boekhouding openbaar temaken, terwijl de andere de boekhoudkundige analyse aan hun schuldeisers overlaten...”.

Tot slot merkt Bruno Colmant op dat “de inkorting van de boekhoudkundige verplichtingen de samenhang tussen de boekhouding en de fiscaliteit, waarop de vennootschapsbelasting al meer dan dertig jaar gebaseerd is, zal uithollen. Indien de boekhoudkundige verplichtingen van de ondernemingen toch zouden worden verlicht, zal dat de controlemiddelen van de fiscus reduceren en bij de ondernemingen onzekerheid doen ontstaan aangaande hun fiscale verplichtingen. De fiscale autoriteiten zullen verplicht zijn een autonome definitie van het fiscaal resultaat te ontwikkelen. En dan zal de formulering van het fiscaal resultaat aan het management van de onderneming ontsnappen”.

Ten aanzien van deze evolutie, die vanuit verschillende opzichten verontrusting wekt, stelt Bruno Colmant voor om een proactieve houding aan te nemen. De plannen van de Commissie zouden immers tot een breuk in de boekhoudkundige keten leiden. De reflectie moet alleszins worden voorafgegaan door een diepgaand overleg tussen de instituten van het cijferberoep (IBR, IAB en BIBF) en de middenstand. En ook de Commissie voor Boekhoudkundige Normen moet in dit fundamenteel debat op doorslaggevende wijze het voortouw nemen. De Centrale Raad voor het Bedrijfsleven heeft zich trouwens krachtadig verzet tegen een blindelinge afzwakking van de verplichtingen tot openbaarmaking van de rekeningen. •

BRUNO COLMANT	
46 jaar	
Opleiding	<ul style="list-style-type: none"> • Doctor in de toegepaste economische wetenschappen (Solvay, ULB), 2000 • Master in de fiscale wetenschappen (ICHEC), 1995 • MBA (Purdue University, USA), 1989 • Handelsingenieur (Solvay, ULB), 1984
Loopbaan	<ul style="list-style-type: none"> • Kabinetschef van de minister van Financiën (2006-2007) • ING (laatste opdracht: gedelegeerd bestuurder) (1996-2006) • Andere werkgevers: Arthur Andersen, Dewaay, Sofina
Institutionele opdrachten	<ul style="list-style-type: none"> • Lid van de Raad van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (sinds 2006) • Lid van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen (sinds 2006) • Lid van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (sinds 2004) • Lid van de Hoge Raad van Financiën (sinds 2000)
Bestuursopdrachten	<ul style="list-style-type: none"> • Belgian Governance Institute (BGI) • Associatie van Bestuurders in België (AB)
Leerstoelen	Gastdocent aan de Vlerick Management School, aan de UCL, aan de Luxembourg School of Finance en aan de Universiteit van Genève
Publicaties	20 boeken en talrijke financiële artikelen